

Det osynliga glastaket

En ekonomisk analys av finländsk film med Bechdel testet
som metod

Erika Grönlund

<i>EXAMENSARBETE</i>	
<i>Arcada</i>	
<i>Utbildningsprogram:</i>	<i>Film och Television</i>
<i>Identifikationsnummer:</i>	
<i>Författare:</i>	<i>Erika Grönlund</i>
<i>Arbetets namn:</i>	<i>Det osynliga glastaket - En ekonomisk analys av finländsk film med Bechdel testet som metod</i>
<i>Handledare (Arcada):</i>	<i>Jan Nåls</i>
<i>Granskare:</i>	<i>Tomas Träskman</i>
<i>Uppdragsgivare:</i>	<i>-</i>
<p><i>Sammandrag:</i></p> <p><i>Syftet med detta examensarbete är att ta reda på hur kvinnor representeras på film, hur prominenta kvinnoroller det finns inom inhemsk film och ifall det kan påverka filmens kostnader och intäkter.</i></p> <p><i>Examensarbetet är en kvalitativ och en kvantitativ forskning med empirisk data som grund. Som material har författaren analyserat 30 stycken finländska filmer från åren 2011-2013. För att kunna analysera filmerna har författaren använt Bechdel testet som ett analysverktyg. Kvinnorollers påverkan på en films ekonomi analyseras med hjälp av statistik över filmernas kostnader och intäkter. Detta har gjorts genom att räkna ut en kostnads/intäkts kvot som berättar filmens lönsamhet.</i></p> <p><i>Resultatet av analysen visar att prominenta kvinnoroller de facto har en påverkan på filmens ekonomi. Finländska filmer idag ger väldigt lite skärmtid åt kvinnor överlag och de flesta filmer som produceras är filmer om män och människors historier i allmänhet. Trots det visar författarens analys att filmen är mer lönsam – d.v.s. genererar större ekonomisk vinst – ifall filmen innehåller kvinnokarakterer som aktivt för filmens handling framåt.</i></p> <p><i>Det är inte enbart väsentligt för filmvärlden att det porträtteras fler kvinnor i filmer, det är väsentligt även för samhället i stort.</i></p>	
<i>Nyckelord:</i>	<i>Bechdel testet, genus, kvinnor, intäkter, finländsk film</i>
<i>Sidantal:</i>	<i>47</i>
<i>Språk:</i>	<i>Svenska</i>
<i>Datum för godkännande:</i>	

<i>OPINNÄYTE</i>	
<i>Arcada</i>	
<i>Koulutusohjelma:</i>	<i>Film & Television</i>
<i>Tunnistenumero:</i>	
<i>Tekijä:</i>	<i>Erika Grönlund</i>
<i>Työn nimi:</i>	<i>Näkymätön lasikatto –Taloudellinen analyysi suomalaisista elokuvista käyttäen Bechdel testiä menetelmänä</i>
<i>Työn ohjaaja (Arcada):</i>	<i>Jan Nåls</i>
<i>Työn tarkastaja:</i>	<i>Tomas Träskman</i>
<i>Toimeksiantaja:</i>	<i>-</i>
<p><i>Tiivistelmä:</i> Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää millä tavalla naiset ovat edustettuina nykypäivän suomalaisissa elokuvissa, kuinka näkyviä naisen roolit ovat ja vaikuttaako naisten näkyvyys elokuvan kustannusten ja tulojen suhteeseen.</p> <p><i>Opinnäytetyö on sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen tutkimus empiirisen datan perusteella. Materiaalina on käytetty kirjoittajan analysoimaa 30 suomalaista elokuvaa vuosilta 2011-2013. Elokuvien analysointiin kirjoittaja on käyttänyt Bechdelin testiä. Voidaakseen laskea naisroolien kannattavuutta elokuvissa kirjoittaja on laskenut ns. Kulu/tuotto-suhteen jokaiselle elokuvalla. Kulu/tuotto-suhteella on mahdollista verrata elokuvien kannattavuutta keskenään.</i></p> <p><i>Analyysin tulokset osoittavat, että merkittävät naisroolit todellakin vaikuttavat elokuvan kannattavuuteen. Nykypäivän suomalaiset elokuvat sisältävät hyvin vähän merkittäviä naisrooleja. Suurin osa tuotetuista suomalaisista elokuvista ovat miehisiä ja kertovat miesten tarinan. Opinnäytetyö osoittaa, että elokuva on kannattavampi, eli elokuvan taloudellinen tuotto on parempi jos elokuva sisältää tarinaa aktiivisesti eteenpäin vieviä naishahmoja.</i></p> <p><i>Naisten esilletulo elokuvissa ei ole ainoastaan välttämätöntä elokuvamaailmalle vaan koko yhteiskunnalle.</i></p>	
<i>Avainsanat:</i>	<i>Bechdel testi, sukupuoli, naiset, suomalaiset elokuvat, tuotto</i>
<i>Sivumäärä:</i>	<i>47</i>
<i>Kieli:</i>	<i>Ruotsi</i>
<i>Hyväksymispäivämäärä:</i>	

<i>DEGREE THESIS</i>	
<i>Arcada</i>	
<i>Degree Programme:</i>	<i>Film and Television</i>
<i>Identification number:</i>	
<i>Author:</i>	<i>Erika Grönlund</i>
<i>Title:</i>	<i>The invisible glass ceiling – An economic analysis of Finnish film using the Bechdel test as a method</i>
<i>Supervisor (Arcada):</i>	<i>Jan Nåls</i>
<i>Inspector:</i>	<i>Tomas Träskman</i>
<i>Commissioned by:</i>	
<p><i>Abstract:</i></p> <p><i>The goal of the thesis is to learn how women are represented in Finnish film, how prominent their characters are and whether it can affect the cost and income of the film.</i></p> <p><i>The thesis is a qualitative and a quantitative analysis using empirical data. The author has analysed 30 Finnish films originating from the years 2011-2013 using the Bechdel test as a tool for measuring possible gender bias. The author has assessed the cost of each film and box office result and calculated a cost-to-income ratio to expose any affect women characters may have on the films revenue.</i></p> <p><i>The outcome of the analysis shows that prominent women characters do have an affect on the films revenue. Finnish films include very few women characters overall and the majority of the films are about men and their stories. The thesis show that film is more profitable when including women characters that actively contribute to the films storyline.</i></p> <p><i>Not only is equal representation women and men of importance to the filmworld but the inclusion of women is of great importance both culturally and socially.</i></p>	
<i>Keywords:</i>	<i>Bechdel test, gender, women, Finnish film, revenue</i>
<i>Number of pages:</i>	<i>47</i>
<i>Language:</i>	<i>Swedish</i>
<i>Date of acceptance:</i>	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	8
1.1	Tidigare forskning	9
1.2	Syfte.....	10
1.3	Frågeställning	11
1.4	Kort om metod och avgränsning	11
2	Definition av begrepp	13
3	Teori och bakgrund	14
3.1	Genus och kvinnors representation inom film.....	14
3.2	Bechdel testet	19
4	Material och metod	22
4.1	Val av material	22
4.2	Avgränsning	23
4.3	Analysmetod	24
5	Analys	25
5.1	Filmerna som klarar Bechdel testet	25
5.2	Statistik från Finlands filmstiftelse.....	31
6	Resultat	33
6.1	Filmernas resultat efter Bechdel testet och deras K/I-tal	33
6.2	Slutsats	37
7	Diskussion och reflektion	39
	Källor	42

Figurer

Figur 1. Serieteckningen ”The Rule”	20
Figur 2. Peppi i filmen <i>Nightmare - Painajainen merellä</i>	25
Figur 3. Karita i filmen <i>Varasto</i>	26
Figur 4. Sähinä, Rölli och cirkusdirektören i filmen <i>Rölli ja kultainen avain</i>	27
Figur 5 Aino i filmen <i>21 tapaa pilata avioliitto</i>	27
Figur 6. Lucie i filmen <i>Där vi en gång gått</i>	28
Figur 7. Aliide i filmen <i>Puhdistus</i>	29
Figur 8. Pike och dottern i filmen <i>8-Pallo</i>	29
Figur 9. Hella i filmen <i>Hella W.</i>	30
Figur 10. Nazisterna, presidenten och assistenten i filmen <i>Iron Sky</i>	31

Tabeller

Tabell 1. Statistik över filmerna	31-32
Tabell 2. K/I- tal över filmerna som klarar Bechdel testet	35
Tabell 3. K/I- tal över filmerna som inte klarar Bechdel testet	35

FÖRORD

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Jan Nåls som läst igenom mitt arbete och kommit med många värdefulla tips och idéer.

Jag vill framförallt tacka min blivande man Jani för alla filmer han tålmodigt tittat och diskuterat med mig under flera kvällar och min son Benjamin som stått ut med en stundvis frånvarande mamma.

Helsingfors den 20.4.2015

1 INLEDNING

Det är ingen hemlighet att de flesta filmer idag görs om män, för män och av män. Ofta om vita heterosexuella män. Alltså det som i många västerländska länder idag anses som normen. Det behöver ej uteslutande vara en dålig sak. Det görs väldigt uppskattade filmer om män och av män, men det kan lätt leda till att andra alternativ inte kommer fram. Biopubliken är vana vid att se en viss typ av filmer och vill gärna se samma typ av filmer igen. Genom att vara medveten om att filmutbudet ser ut på ett visst sätt kan vi börja granska filmer ur ett såkallat genusperspektiv. Maggie Humm, som bl.a. skrivit boken *Feminism and Film* påpekar följande:

Why the linkage of feminism and film matters is because all representations, visual or otherwise, are what make gendered constructions of knowledge and subjectivity possible. Without representations we have no gender identities, and through representations we shape our gendered world (Humm, 1997 s.vii)

Jag har alltid varit intresserad av genusfrågor och har blivit än mer intresserad av hur genus ter sig inom speciellt film efter att jag började studera film och tv. Jag fick upp ögonen för Bechdel testet då jag läste på SVTs kultursidor (jfr Sveriges Television 2013) om att biografer i Sverige kommer att börja ”A-märka” sina filmer, d.v.s. jämställmärka sina filmer på basis av om de klarar Bechdel testet. Testet mäter hur kvinnliga karaktärer framställs på film. När jag fortsatte läsa på om Bechdel testet snubblade jag över en forskning som gjorts i USA (jfr fivethirtyeight.com 2014) där de konstaterar att de filmer som uppfyller Bechdel testets tre kriterier i genomsnitt görs med en mindre budget men genererar relativt sett mer vinst än de filmer som inte klarar testet.

Jag har alltså valt att göra en liknande studie med finländsk film för att kartlägga hur filmkulturen i Finland ser ut genom s.k. genusglasögon.

I uppsatsens rubrik hänvisar jag till det osynliga glastaket. Termen glastak syftar på det fenomen när kvinnor som klarar sig bra i karriären har svårt att nå toppen av hierarkin (jfr Berge, 2013) Inom film finns det glastak på flera håll. Kvinnliga regissörer och filmmakare är underrepresenterade men även kvinnliga karaktärer är en minoritet, vilket framkommer senare i min analys.

Ordet kultur kommer från det latinska ordet cultura som betyder ungefär ”bearbetning”, ”odling” och ”bildning”. Enligt Wikipedia refererar kultur ofta till en universell mänsklig kapacitet för att klassificera och kommunicera erfarenheter materiellt och symboliskt. Film som ett medium tycker jag personligen är just detta - bearbetning, odling och bildning och något som kommunicerar erfarenheter över generationer. Därför har även film och filmberättandet stora konsekvenser för vårt samhälle. Även om filmer ofta är ansedda som nöje och tidsfördriv kan det vara av vikt att också granska dem kritiskt och ifrågasätta dem. Film kan ses både som en konstruktion av vår tid men genom film kan vi spränga de rådande normerna och stereotyperna, vrida och vända på vår världsbild och därmed utveckla den och få upp ögonen för något nytt. Genom att inkludera fler kvinnor både på skärmen och bakom kommer vi framåt i kampen för jämställdhet.

1.1 Tidigare forskning

Som inspiration för min undersökning har jag använt mig av en liknande undersökning som gjorts i USA av den politiska webbtidningen fivethirtyeight.com som ägs av ESPN. Webbtidningen sysslar i huvudsak med att räkna ut och analysera statistik. Deras undersökning visade att filmer med starka kvinnokaraktärer, d.v.s. de filmer som uppfyller Bechdel testets tre krav har i genomsnitt en lägre budget samt genererar en större vinst i relation till budgeten.

Det har gjorts andra liknande undersökningar av bl.a. time.com som analyserade 50 filmer och kom fram till att endast 36 % av filmerna klarade Bechdel testet.

Jag bygger även min teori på hur kvinnor i allmänhet framställs på film med hjälp av litteratur. I Norden har det gjorts relativt få genusanalyser om film men desto mer när det gäller litteratur och samhälle. Sverige har varit banbrytare när det kommer till genusdebatten (jfr Lindholm 1991 s.121) och mycket av litteraturen och exemplen kommer därifrån. Genom teorin kan man få en djupare förståelse för hur kvinnor framställs på film och varför det behövs test som Bechdel testet för att kunna ifrågasätta normen och kritiskt granska filmerna.

Grunderna till feminism inom film som teori härstammar från 1970-talet och USA och där finns mycket att hämta teorimässigt som även kan anpassas i viss mån på min teori om kvinnokarakterer inom finländsk film. Banbrytare som Laura Mulvey och Maggie Humm har forskat mycket i hur kvinnan porträtteras på biostruken. (jfr Burke 2003, Mulvey 1976, Humm 1997)

1.2 Syfte

Syftet med mitt arbete är att granska ifall framträdande kvinnokarakterer i en film har någon påverkan på en films budget och vinst d.v.s. kan det påverka en films budget positivt att använda sig av fler kvinnliga karakterer med betydande roller i filmen och kan det framförallt ge en större vinst. Genom att använda Bechdel testet som en mätare och ett arbetsverktyg kommer jag att analysera 30 stycken finländska filmer och noggrant undersöka ifall filmerna som uppnår Bechdel testets kriterier påverkar budgeten jämfört med de filmer som inte uppfyller sagda kriterier. Syftet är alltså att kritiskt analysera filmerna ur ett genusperspektiv utan att ta ställning till huruvida filmen är ”bra” eller ”dålig” .

Tidigare forskning i framförallt USA pekar på att det de facto påverkar filmens ekonomi då kvinnliga rollfigurer har större roll. Budgeten för filmerna är i genomsnitt lägre samt vinsten för dessa filmer är i genomsnitt högre i relation till budgeten (jfr fivethirtyeight.com 2014). Procentuellt tjänar filmerna alltså på att använda sig av fler framträdande kvinnliga karakterer. Jag vill undersöka ifall det samma gäller för finländsk film.

Som producent är det väsentligt att ta alla faktorer i beaktande som kan påverka en films budget. Om man dessutom kan maximera filmens vinst genom att ta in fler kvinnliga karakterer och ge dem mer betydande roller som aktivt för fram filmens handling är det en intressant faktor att ta i beaktande.

Som feminist är jag även intresserad av att undersöka varför det är viktigt att ha fler framträdande kvinnokarakterer inom finländsk film och hur den rådande situationen ser ut på filmstruken. Det finns ej enbart ekonomiska aspekter utan även samhällliga. Det ena tangerar det andra och det andra utesluter ej det ena. Som nybliven förälder är jag dessutom extra mån om att mitt barn ska få växa upp i en så jämställd värld som möjligt. Filmindustrin är ett stort område inom kulturen och ett medium som påverkar oss

alla sedan väldigt tidig ålder. Av den orsaken har jag också valt att ta med barnfilmer i min analys.

Jag vill även poängtera här att syftet med att undersöka kvinnoroller och kvinnors ställning i allmänhet inte har att göra med att radera ut könsroller och göra kvinnor och män lika eller underkuva männen. Det har att göra med att kunna ifrågasätta stereotyper och normer och även vad dessa inbitna stereotypiska synsätt på män och kvinnor kan ha för konsekvenser. Det handlar inte enbart om kvinnliga stereotypier utan även manliga.

1.3 Frågeställning

Tidigare forskning har visat att det finns en trend som pekar på att filmens budget och vinst påverkas av antalet framträdande kvinnliga roll karaktärer (jfr fivethirtyeight.com 2014, Dockterman 2013) Mitt examensarbete går ut på att ta reda på om samma trend finns att skåda inom finländsk film. Min frågeställning består av två delar:

1. Vad är förhållandet mellan kostnader och framträdande kvinnliga karaktärer i 30 av de tre senaste årens mest sedda finländska filmer?
2. Genererar filmen en större ekonomisk vinst i relation till budgeten ifall den använder sig av framträdande kvinnliga karaktärer jämfört med de filmer som ej godkänns på basis av Bechdel testets kriterier?

1.4 Kort om metod och avgränsning

Mitt examensarbete är en kvantitativ empirisk studie av de 30 mest sedda finländska filmerna från år 2011-2013. Jag har valt ut de 10 mest sedda för år 2011, 2012 och 2013. Jag har baserat mitt val på den information som går att finna hos Finlands Filmstiftelses statistik från ovannämnda år. (jfr Finlands filmstiftelse 2011-2013)

Arbetet är också en kvalitativ forskning med avstamp i feministisk filmteori för att få en djupare förståelse för attityder och idéer som råder inom filmvärlden. Genom att kombinera dessa två forskningsmetoder har jag kunnat svara på både varför och vilka normer som finns samt kartlägga hur de ter sig.

Som analysverktyg har jag använt mig av Bechdel testet. Bechdel testet består av tre kriterier som bör uppfyllas för att filmen ska anses sig ha klarat testet (jfr Bechdel Test Movie List 2015). De tre kriterierna är följande:

1. Filmen skall innehålla två *namngivna* kvinnliga karaktärer
2. De namngivna kvinnliga karaktärerna skall föra en *dialog* med varandra
3. Dialogen skall handla om något *annat än män* eller relationer till män

Mitt arbete består av två delar. Teoridelen består av hur kvinnor framställs på film överhuvudtaget och vad orsaken till en viss sorts framställning kan bero på. Det typiska upplägget är att kvinnan är passiv och mannen aktiv (jfr Mulvey 1975, s.838). Genom att granska de finländska filmerna jag valt och genom att utsätta dem för Bechdel testet har jag kunnat se om dessa typiska maktupplägg existerar. Bechdel testet bortser från det typiska upplägget eftersom det krävs att kvinnorna i filmen har mer djup för att filmen ska anses klara testet. Man kan säga att Bechdel testet är en slags motreaktion till de rådande strukturerna. En film som har det typiska upplägget där kvinnan är underkuvad eller ensidig klarar inte testet. Testet påvisar också hur många filmer det egentligen produceras med mannen som norm trots att man strävar efter ett rättvist och jämlikt samhälle.

Den analytiska delen består av filmanalysen samt resultaträkning.

Jag har valt att analysera de 30 mest sedda filmerna från åren 2011-2013 för att ha en aktuell bild av hur finländsk film ser ut. Ekonomiskt sett har nyare filmer inte påverkats så mycket av inflation och därför har jag inte tagit med den aspekten alls. Samtidigt har jag inte valt nyare filmer än filmer från 2013 just för att information och statistik för nyare filmer är svårare tillgänglig.

En noggrannare beskrivning av material, metod och avgränsning går att finna i kapitel 4.

2 DEFINITION AV BEGREPP

Bechdel testet

Bechdel testet består av tre kriterier som bör uppfyllas för att man ska anse att filmen klarat testet. De tre kriterierna är:

1. Filmen skall innehålla två *namngivna* kvinnliga karaktärer
2. De namngivna kvinnliga karaktärerna skall föra en *dialog* med varandra
3. Dialogen skall handla om något *annat än män*

(jfr Bechdel Test Movie List 2015)

Box office

Beräknar intäkterna för en film via biljettförsäljning och kan därmed också ge en fingerisning på filmens attraktionskraft (jfr The American Heritage Dictionary 2015)

Budget

Budgeten är den budget som produktionsbolaget meddelat att de använt. Budgeten är alltså summan av vilka kostnader som gått åt under produktionen av sagda film.

Feminism

Social rörelse för jämställdhet mellan kvinnor och män (jfr Nationalencyklopedin 2015)

Finländsk film

Avser i det här fallet filmer som är helt eller delvis producerade i Finland och haft bio premiär i Finland. Filmerna har även fått understöd från Finlands filmstiftelse (jfr Finlands filmstiftelse 2011-2013)

Genus

Begrepp inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning och teoribildning som används för att förstå och urskilja de föreställningar, idéer och handlingar som sammantagna formar människors sociala kön. (jfr Nationalencyklopedin 2015)

Kostnad/intäkts kvot

En films eller ett företags kostnader divideras med intäkterna för att få fram ett index för filmens ekonomiska lönsamhet. (jfr McBride 2015)

Kvalitativ forskningsmetod

Forskningen strävar efter att uppnå en helhetsbeskrivning av det undersökta, exempelvis hur en situation i sin totalitet gestaltar sig. (jfr Nationalencyklopedin 2015)

Kvantitativ forskningsmetod

Forskningen samlar mätbar och empirisk data. Datan sammanfattas sedan i statistisk form och analyserar utfallet (jfr Nationalencyklopedin 2015)

The Male Gaze

En teori som yttrats av Laura Mulvey vilken menar att film är gjord av män, för män, om män. (jfr Mulvey 1975, s.837)

Vinst

Ett positivt ekonomiskt resultat. Intäkterna är större än kostnaderna. (jfr Nationalencyklopedin 2015)

3 TEORI OCH BAKGRUND

I det här kapitlet tittar jag närmare på hur Bechdel testet uppkommit samt vad de negativa sidorna av ett sådant test kan ha. Jag diskuterar också hur kvinnor vanligtvis representeras på film idag och varför det kan vara på det viset. För att förstå varför Bechdel testet uppkommit och varför det används för att visa att prominenta kvinnor antingen finns eller inte finns är det relevant att ta del av den feministiska filmteorin. Den feministiska filmteorin lyfter fram de rådande normerna och de typiska maktstrukturerna.

3.1 Genus och kvinnors representation inom film

Under tidigt 1970- tal väcktes intresset för hur kvinnor framställs på film och framförallt hur kvinnor framställs jämfört med männen. Detta hände i samband med att medier

fick allt större spridning och tv serier och film blev daglig konsumtion för en stor del av den västerländska befolkningen. Laura Mulvey är en välkänd banbrytare inom feministisk filmteori. I sin artikel *Visual Pleasure and Narrative Cinema* tog hon upp problemet med att kvinnorna oftast framställs som stereotypiska jämfört med männen som är komplexa karaktärer. Männen utvecklas dessutom ständigt i sina roller medan kvinnorna stannar kvar som objekt eller görs till spektakel. Kvinnan kan behövas men hon räknas inte.

What counts is what the heroine provokes, or rather what she represents. She is the one, or rather the love or the fear she inspires in the hero, or else the concern he feels for her, who makes him act the way he does. In herself the woman has not the slightest importance (Boetticher, citerad i Mulvey 1999 s.63).

Ett bra exempel kan vi se i filmen *Juoppohullun Päiväkirja* från år 2013. Huvudkaraktären Juha är en obotlig alkoholist. När han blir kär i Tiina ger han löftet om att nyktra till men misslyckas i slutändan. Kärleken till Tiina ger honom ett syfte men Tiina i sig själv spelar ingen roll. Hon förblir en mycket ensidig karaktär genom hela filmen, utan djup.

Mulvey menar i sin artikel att liknande representationer leder till en ond cirkel. Film påverkar samhället, och samhället påverkar film. Således blir kvinnan alltid ensidig och förvrängd i männens ögon. Det är väsentligt att påpeka att representation inte bara återger idéer utan också skapar dem.

Mulvey var även först med att ta upp det s.k. *Male gaze* - konceptet. The Male Gaze syftar på mannen som åskådare, filmare och hjälte som åskådaren (mannen) identifierar sig med på filmduken. The Male Gaze leder enligt Mulvey till att kvinnan blir ett objekt som är passiv och underkuvad medan mannen är allsmäktig och aktiv. Mannen är orsaken till att kvinnan överhuvudtaget existerar i berättelsen (jfr Boetticher, citerad i Mulvey 1999 s.63). Kvinnan anpassas efter mannen (jfr Mulvey 1975 s.837- 839). Mulvey menar också att åskådaren försätts i en position där denne inte har något val än att acceptera de rådande ideologierna. Mary Gentile tar upp samma problem genom att säga att kvinnan egentligen alltid är någon annans (jfr Gentile 1985 s.7). Konsthistorikern John Berger uttrycker sig i liknande termer

Men act and women appear. Men look at women. Women watch themselves being looked at (Berger 1972 s.47)

Med andra ord säger Berger att även om åskådaren är en kvinna ser hon på sig själv genom en mans ögon.

Maggie Humm tar upp i sin text i boken *Feminism and Film* problemet med att kvinnor alltid representeras som antingen eller. Antingen är de goda mödrar eller dåliga, hysteriska karriärkvinnor. (jfr Humm 1997 s.3) Detta synsätt drar enligt Mulvey paralleller med Sigmund Freuds teori om Madonna/Hora komplexet (jfr Mast & Cohen 1985 s.803-816) Freud menar att mannen har en tendens att se på kvinnan som antingen helgonlika madonnor eller vulgära horor. Vissa män har enligt Freud svårt att anpassa sina sexuella begär och sina romantiska begär till en och samma kvinna. Kvinnor delas upp i antingen älskad eller älskarinna. Freud skrev följande:

Where such men love they have no desire and where they desire they cannot love. (Freud 1997 s. 53)

Mulvey använder sig alltså av Freuds psykoanalys när hon utvecklar sin teori om The male gaze. P.g.a. the male gaze ser männen kvinnan på film som antingen madonnan eller horan och eftersom film görs av män får kvinnan rollen som antingen madonna eller hora. Hon är ett antingen eller både från åskådarens synpunkt men även tack vare att filmskaparen porträtterar henne så.

Madonnan eller horan kan ta sig i uttryck i en mängd olika roller eller karaktärer. Madonnan är ofta mamman, systemen, mormodern eller den snälla grannflickan. Hon är god och snäll och utstrålar värme och trygghet. Hon har sällan någon egen sexualitet. Horan däremot är ofta karriärkvinnan eller hjältinnan i actionfilmer. Hon är sexig, farlig och tar plats på ett vulgärt, okvinnligt sätt.

I filmen *Tumman veden päällä* från år 2013 framställs båda de kvinnliga rollfigurerna som typiska madonnor. Filmen handlar om den 7 åriga pojken Petes uppväxt på 70-talet i ett våldsamt hem med en dominerande och alkoholiserad pappa. Mamman är snäll och god och ett offer. Mormodern är den som försöker skapa trygghet och utstrålar värme. I filmen har mamman ett namn men mormodern är alltid bara mormor. Filmen klarar ej heller Bechdel testet.

I filmen *Iron Sky* från år 2012 ser vi exempel på en typisk hora karaktär. Filmen handlar om nazister som lever på månen och kommer tillbaka för att erövra jorden. Presidentens

assistent Vivian är sexig och vulgär och försöker på alla sätt locka till sig en av huvudkaraktärerna Klaus Adler med hjälp av sin sexualitet. Hon blir dock förlöjligad i slutet.

Inom film ställer man ofta två naturer mot varandra, det goda versus det onda. Man gör detta även med kvinnokaraktärer (jfr Faludi 1992 s.140) Madonnan är den goda och horan den onda som också alltid får lida eftersom hon vågar ta plats och kräva. Horan straffas eftersom hon inte passar in i det som inom film anses vara den kvinnliga normen.

In typical themes, women were set against women; women's anger was depoliticised and displayed as personal depression instead; and women's lives were framed as morality tales in which the "good mother" wins and the independent woman gets punished" (Faludi 1992 s. 141)

Mary Ann Doane är inne på samma spår i sin bok *Femmes Fatales*. Doanes femme fatale är en annan term för horan som ofta representeras som ond och blir ofta straffad eller dödad. (jfr Doane 1991 s.2)

Både Marjorie Rosen i sin bok *Popcorn Venus* och Molly Haskell i sin bok *From Reverence to Rape* (jfr Rosen 1973; Haskell 1973) menar att detta sätt att framställa kvinnor på film inte är en verklighetstrogen bild av kvinnors erfarenheter. Den bidrar till den stereotypiska bilden av kvinnor och deras sociala status eller avsaknaden av social status i samhället. Det finns en patriarkal myt att kvinnor i hemlighet fantiserar om att bli våldtagna just för att det förekommer så många våldtäkter på film. (jfr Haskell 1976 s. 85)

Maggie Humm tar också upp identifieringen som ett problemområde i sin bok *Feminism and Film*. Humm menar att kvinnor tvingas identifiera sig enligt mannens syn på kvinnan. Femininitet är sociala konstruktioner som når oss via t.ex. reklamer och film och tvingar kvinnor att identifiera sig med dessa konstruktioner (jfr Humm 1997 s. 179)

[...] a common belief is that gender is constructed through the visual and that representations must thus articulate, consciously or unconsciously, gender construction (Humm 1997 s. 197)

Eller Som Tiina Rosenberg säger i sin bok *Queerfeministisk Agenda*:

Identitet påverkas av de föreställningar som människan uppfattar att andra människor har om henne (Rosenberg 2002 s.54)

Att kvinnan förblir ett objekt på film har alltså att göra med både åskådaren som man och de rådande föreställningarna men även mycket att göra med att filmskaparen är man. Bilderna och bildstorleken understryker kvinnans passivitet. Mannen agerar, han

gör något, han adresserar åskådaren direkt via kameran. Kvinnan är ofta passiv och reagerar på mannens görande, hon tittar sällan i kameran, eller om hon gör det är det för att förföra mannen och åskådaren (jfr van Zoonen s.99-102). Ett bra exempel finner vi i filmen *Härmä* från 2012. Huvudkaraktären Esko försöker bevisa att den döda faderns gård tillhör rättsligen honom och inte hans bror, Matti. Det uppstår många konflikter bröderna emellan, många av scenerna har kamerabilder då bröderna tittar argt in i kameran på närhåll. En av de få kvinnorna i filmen, Eskos kärlek Aino, visas inte på samma sätt. Hon är ofta i bakgrunden eller då det visas en närbild av henne är det under hennes och Eskos kärleksakt och då är blicken fäst på Esko.

Det finns flere teorier om varför kvinnan representeras på ett visst sätt. Simone De Beauvoir menar att det är samhället som formar kvinnor till att vara passiva redan under uppväxten. Man föds inte till kvinna, man blir det. Pojkar däremot uppfostras till att vara stolta och ta plats. Flickorna får alltså sämre självförtroende och vågar därför inte stå på sig och ta samma plats som pojkarna. (jfr De Beauvoir 1997) Det blir en ond cirkel som återspeglas på filmduken. Flickor och pojkar uppfostras olika redan från spädbarns ålder. Mamman t.ex. tittar på olika vis på en flicka än på en pojke. Också beröringen och omfamningen gör att barnet präglas senare av ett visst genus (kön). Pojkar och flickor bygger alltså upp två skilda världar eller modeller efter vilka de gestaltar sitt sätt att förstå verkligheten (jfr Illich 1982, s.65).

David Gauntlett säger att populärkultur (inkl. film) självklart har en påverkan på människors identitet men att konsumenterna kan förhålla sig kritiskt till dem. Dessutom blir populärkultur alltmer mångfacetterat och det produceras mycket innehåll som inte lutar sig på de traditionella rollerna av kvinnligt och manligt. I och med att det blivit mer acceptabelt med alternativa livsstilar blir också förfrågan på alternativ populärkultur allt större (jfr Gauntlett 2002 s.256)

Maria Nilson säger i sin bok *Från Gossip Girl till Harry Potter: Genusperspektiv på ungdomslitteratur* att det är mycket viktigt att vi är medvetna om hur könsrollerna ser ut och hur de tar sig i uttryck i populärkulturen. Nilson menar att genus alltid handlar om makt. Att vi synliggör genuskonstruktioner leder till att vi kan synliggöra maktkonstruktioner i samhället eftersom att vi ännu inte lever i ett jämställt samhälle. För att kunna skapa ett jämställt samhälle bör vi enligt Nilson arbeta med de normer och värderingar

som ligger bakom de rådande maktordningarna (jfr Nilson 2010 s.14). Just genom att lyfta fram snedfördelningen och kvinnors representation inom film och populärkultur i allmänhet kan vi granska och småningom ändra på de normer som idag existerar. Den snedfördelningen kan vi lyfta fram när vi t.ex. tittar på film genom att använda just Bechdel testet. För att en film ska klara testet måste kvinnorna i filmen ha ett djup. De måste ha namn och de måste på något sett bidra till att handlingen går framåt. De kan inte bara existera eller vara där för mannen.

Nilson har gått igenom ett flertal populära ungdomsböcker och har upptäckt att även om flickor och kvinnor fanns representerade och t.o.m. var starka karaktärer förblev de dock ändå endast stöttande bipersoner eller moralkompasser i relation till pojken eller mannen. Kvinnan blir den som förmanar eller stöder mannens våghalsighet och agerande (jfr Nilson 2010 s.100). Det här kan väl anpassas även till film. Ett bra exempel är filmen *Ella ja Kaverit 2*. Filmen handlar egentligen om Ellas kamrat Pate och hans dröm om att bli rockstjärna. Både bland de vuxna karaktärerna och bland barnen är kvinnorna och flickorna stödande karaktärer. Männerna agerar.

Det finns idag ett flertal filmer med kvinnor som t.ex. actionhjältar. Nilson menar att det dock ofta är problematiskt att skildra starka, arga och våldsamma kvinnor på film. Man tonar ändå ofta ner dem, och gör ilskan och styrkan ”ofarlig”. Detta görs genom att låta kvinnorna vara mödrar. Ett annat sätt är att göra dem till flickor eller eviga tonårstjejer (jfr Nilson 2010 s. 149).

3.2 Bechdel testet

Bechdel testet kallas även för The mo movie measurement eller Bechdel rule. I denna uppsats refererar jag till Bechdel testet. Bechdel testets syfte är att mäta hur framträdande kvinnokaraktärer är i en film och om eller hur aktivt de för fram filmens handling. Bechdel testet består av tre stycken kriterier som bör uppfyllas för att filmen ska anses klara testet. Dessa tre kriterier är:

1. Filmen skall innehålla två *namngivna* kvinnliga karaktärer
2. De namngivna kvinnliga karaktärerna skall föra en *dialog* med varandra
3. Dialogen skall handla om något *annat än män* eller relationer till män

Bechdel testets moder är den amerikanska serieförfattaren Allison Bechdel som illustrerade testet i sin serieteckning ”Dykes to watch out for” som kom ut 1985.

(Figur 1. Serieteckning ”The Rule” som utkom i albumet ”Dykes to watch out for” ursprungligen år 1985 (jfr Bechdel 2008)

Bechdel testet har tack vare internet vuxit och blivit allmänt känt. Alison Bechdel har yttrat sig i sin blogg om fenomenet och menar att hon är chockad men samtidigt nöjd över hur det väcker diskussion:

I have always felt ambivalent about how the Test got attached to my name and went viral... But in recent years I've been trying to embrace the phenomenon. After all, the Test is about something I have dedicated my career to: the representation of women who are subjects and not objects. (Bechdel 2013)

År 2013 började fyra biografer i Sverige A-märka de filmer de visade. Det innebar att filmen fick ett A för Approved ifall filmen uppfyllde alla tre kriterier i Bechdel testet. I Finland syns fenomenet närmast på betalkanalen Viasat, en nordisk kanal som har börjat A-märka filmer. I en artikel i Helsingin Sanomat säger Viasats VD Finland, Johannes Leppänen, att jämlikhet är viktigt och att de är måna om att lyfta fram det på Viasat. Genom att märka filmerna som visas når de ut till tittarna och gör dem medvetna om testet (jfr Petterson & Sarhimaa, 2013).

Det är viktigt att minnas att Bechdel testet inte är en mätare för hur ”feministisk” en film är, utan avsedd speciellt i det här fallet att analysera hur framträdande kvinnokarak-

tärer är i en film och hur aktivt de för handlingen framåt. Samtidigt påvisar den en uppenbar snedfördelning mellan hur mycket kvinnor visas på film jämfört med män. Denna snedfördelning blir ännu mer uppenbar om man gör en så kallad reversed Bechdel test. De allra flesta filmer har nämligen två namngivna män som talar om något annat än kvinnor.

Det intressanta med Bechdel testet är att den analyserar en film i tre kategorier. Det är alltså inte bara antingen eller. Filmen kan ha flera hundra kvinnokaraktärer men om de aldrig för en dialog sinsemellan bidrar dessa karaktärer knappast heller till att föra handlingen aktivt framåt.

Det poängteras att det finns mycket svagheter med Bechdel testet. Ett argument framför filmkritikern Hynek Pallas:

Jag har hört argumentet att man måste börja någonstans flera gånger. Det är enkelt och klatshigt och catchy. Men det är inte så man mäter konst och kultur. Sådana här test och stämplar blir väldigt, väldigt konstiga. (Pallas, citerad i Svt 2013)

Största kritiken riktas mot att testet är för simpelt. En film kan klara testet men ändå vara väldigt sexistisk. En film kan ha en väldigt prominent kvinnokaraktär och inte uppfylla alla kriterier. Ett exempel på en sådan film vars huvudkaraktär och hjältinna är mycket framstående och för aktivt handlingen framåt är *Gravity* från år 2013. *Gravity* handlar om och centrerar kring Sandra Bullocks rollfigur Dr. Ryan Stone som skickas iväg till rymden där problem uppstår. Trots den starka kvinnokaraktären passerar inte filmen Bechdel testet, främst p.g.a. att filmen inte har någon annan kvinnlig karaktär. Ett annat exempel kan vara filmen *Burlesque* från år 2010 som kan anses som extremt lättklädd, sexistisk och objektifierande av kvinnor. *Burlesque* uppfyller dock alla tre kriterier i Bechdel testet.

Man bör alltså komma ihåg att Bechdel testet inte är vattentätt men det är definitivt en barometer för att avgöra kvinnokaraktärers prominans inom film. Som Walt Hickey, som undersökt 1615 filmer med hjälp av Bechdel testet på *fivethirtyeight.com*, säger:

"It's the best test on gender equity in film we have — and, perhaps more important ..., the only test we have data on"

4 MATERIAL OCH METOD

För att kunna svara på mina två frågeställningar har jag dels analyserat filmerna genom att titta på dem och dels analyserat filmernas ekonomiska data såsom kostnaderna och box office -vinsten. Jag har även forskat i den teoretiska delen av feministisk filmteori för att få en överblick och förståelse av forskningsfältet, och för att få svar på varför filmer ser ut som de gör. Jag har alltså använt mig av en kvalitativ forskningsmetod och en kvantitativ forskningsmetod där jag samlat in empirisk data och sammanfattat dem i statistisk form. (jfr Eriksson. 2015) Jag har utifrån den statistiken analyserat utfallet med utgångspunkt i mina frågeställningar som framkom i kapitel 1.3.

För att mäta hur framträdande kvinnokaraktärerna är inom finländsk film samt hur aktivt de bidrar till att föra filmens handling framåt har jag använt mig av Bechdel testet som ett analysverktyg. Jag har analyserat filmerna utifrån Bechdel testets tre kriterier och undersökt hur många av kriterierna varje film uppfyller.

För att kunna undersöka ifall Bechdel testets resultat har någon påverkan på filmernas kostnad och vinst har jag samlat information över varje films kostnad och box office-vinst enligt de siffror som publicerats av Finlands filmstiftelse.

4.1 Val av material

Jag har valt 30 stycken finländska filmer som haft premiär under åren 2011 till 2013. Jag har plockat ut de tio mest sedda filmerna enligt tittarsiffrorna under respektive år. Detta har jag gjort för att få lite mera diversitet än att välja t.ex. de 30 mest sedda genom tiderna. Dessutom påverkas äldre filmer ofta av ekonomisk inflation och siffrorna ger inte en realistisk bild av filmindustrin idag. Kvinnosynen och kvinnofrågor ser även väldigt annorlunda ut idag än vad de gjorde för t.ex. 50 år sedan. Alla uppgifter har jag fått från den årliga statistiken som Finlands Filmstiftelse ger ut.

Orsaken till att jag valt filmer från åren 2011-2013 är för att jag ville ha en färsk bild av finländsk film. Det är även filmer som är lätt tillgängliga och all statistik finns bokförd och lätt tillgänglig.

Jag har valt 30 stycken filmer eftersom utgående från detta antal filmer kan vi se ifall kvinnor är underrepresenterade och räkna ut genomsnittskostnader och -intäkter. Det är trots allt de 30 mest sedda filmerna och ger därför en bra bild över filmkulturen i Finland

4.2 Avgränsning

Jag har valt en utvecklad variant av Bechdel testet. I den ursprungliga serieteckningen nämns ingenting om att de två kvinnorna bör vara namngivna. I en online-video som gjorts av en mycket känd feministisk talesman, Anita Sarkeesian, som behandlar Bechdel testet och som blivit mycket populär, anser hon att kvinnorna bör ha namn (jfr Sarkeesian 2009) Detta påvisar att det finns flere varianter av testet.

För att det andra kriteriet i Bechdel testet ska uppfyllas har jag analyserat ifall kvinnorna de facto för en dialog med varandra. Ej endast att den ena säger något trots att båda eller flera kvinnor är i samma scen. En eller flere kvinnor bör även svara på det som sägs. I t.ex. filmen *Härmä* från 2012 befinner sig flickan Aino och hennes blivande svärmoder Maria ensamma i samma scen. Svärmodern Maria förmanar strängt Aino. Här har jag tolkat det som att filmen uppfyller första kriteriet d.v.s. det finns minst två namngivna kvinnor i filmen. Filmen uppfyller dock inte det andra kriteriet. Maria och Aino talar aldrig med varandra, de för alltså aldrig en *dialog* sinsemellan.

För att det tredje kriteriet skall uppfyllas skall kvinnorna prata om något annat än män. Även här har jag valt en sträng linje. Det gäller även relationen till män, inte endast mannen som person. Ämnet de talar om får alltså inte vara män. Filmen *Hella W.* från år 2011 uppfyller alla kriterier. Filmen skildrar den finländska agenten Hella Wuolijokis liv från tiden kring Finlands självständighet fram till 1940-talet. I filmen talar huvudkaraktern Hella mycket med sin dotter Vappu om allt från kriget till den ekonomiska situationen på hemgården. Märkbart är att *Hella W.* är den första inhemska filmbiografin om en kvinna (jfr Yle 2009)

4.3 Analysmetod

För att kunna jobba med filmernas kostnader och vinster och kunna jämföra dem med varandra har jag räknat ut index och genomsnitt.

Jag har valt att räkna ut medianen över t.ex. medelvärdet när det kommit till filmernas kostnader och vinster. Medianen är mer lämplig att använda än medelvärdet om observationerna har en sned fördelning med många mycket höga eller mycket låga värden. I motsats till medelvärdet påverkas inte medianen av sådana extremvärden. I just dessa uträkningar med kostnader och vinster ansåg jag att det är mer fördelaktigt att använda sig av medianen för att få ett sanningsenligare resultat. De filmer jag valt har kostnader som varierar allt från 459 529 € (*Nightmare - Painajainen merellä*) till 7 500 000 € (*Iron Sky*). Medelvärdet i detta fall skulle bli mycket missvisande, därav medianen.

För att kunna räkna ut huruvida filmerna som klarat Bechdel testet är billigare att producera och dessutom genererar en större vinst i *relation* till budgeten har jag räknat ut en kostnads/intäkt kvot (cost to income ratio). Kvoten används ofta för att räkna ut t.ex. ett företags effektivitet. Ju *lägre* kvoten är desto effektivare drivs företaget. (jfr McBride 2015) Genom att använda kvoten har jag fått en lätt överskådlig blick av hur lönsamma filmerna varit i förhållande till deras kostnader och därmed ifall de påverkats positivt eller negativt av att ha prominenta kvinnokarakterer. Det har också varit möjligt att jämföra filmerna med varandra tack vare kostnads/intäkts kvoten. Genom att titta på K/I talet kan man lätt konstatera vilka filmer överhuvudtaget gått med vinst. Alla filmer under index talet 1 är filmer som gått med vinst. Som exempel kan man ta filmen *Leijonasydän*. Enligt Finlands filmstiftelses statistik från år 2013 har filmen haft en kostnad på 1 500 000 €. Filmen har fått 1 939 771 € i box office -intäkter. Genom att dividera kostnaderna (1 500 000 €) med intäkterna (1 939 771 €) får vi fram K/I talet 0,77. K/I talet för *Leijonasydän* är under 1 och visar att filmen således gått med vinst.

Genom att ställa K/I talen av de filmer som klarat Bechdel testet med de filmer som inte gjort det har jag fått en överskådlig blick på vilka filmer varit mer lönsamma och om filmerna som klarat testet varit mer lönsamma än de som inte gjort det.

5 ANALYS

I detta kapitel analyserar jag närmare de filmer som klarade Bechdel testet och ger exempel på scener som uppfyller testets tre kriterier. Jag listar även den statistik jag samlat över samtliga filmers kostnader, vinst och stöd från Finlands filmstiftelse.

5.1 Filmerna som klarar Bechdel testet

Jag konstaterade att 9 utav 30 filmer klarade Bechdel testet. Nedan följer en kort analys av dessa filmer och exempel på hur och i vilken scen de klarade av testet. Det framgår även här med hur liten marginal vissa filmer klarar testet.

Nightmare - Painajainen merellä

Nightmare är gjord på basis av den populära tv-serien Salatut Elämät och med några av seriens centrala rollfigurer. Filmen klassas som en skräckfilm och handlar om nygifta Peppi som åker på en kryssning tillsammans med sin man och några vänner. Ombord träffar de gamla bekanta som lyfter fram tråkiga minnen hos Peppi. Snart börjar det hända konstiga saker ombord och Peppis vänner börjar försvinna en efter en. Det kommer fram att händelserna hänger ihop med ett gammalt narkotikarelaterat mord som Peppi varit inblandad i. Redan från början talar Peppi med sina väninnor om hur ivriga de är över att åka på kryssning. Även i senare skede pratar flickorna med varandra om de mystiska händelserna och vad de kan bero på.

(Figur 2. Peppi ombord på kryssningsfartyget i filmen *Nightmare – Painajainen merellä*)

Varasto

Varasto är en komedi. Varasto handlar om Antero som jobbar i ett varulager och säljer illegalt bl.a. målfärg på sidan om och stoppar pengarna i egen ficka. I misstag hamnar han i säng med Karita, chefens dotter. Karita blir gravid och vill behålla barnet och bilda familj med Antero. Antero motsätter sig detta men Karita vet om hans illegala affärer och mer eller mindre tvingar honom att flytta ihop med henne och bilda familj genom att hota att avslöja Anteros affärer för sin pappa. I en scen träffar Karita sin något alkoholiserade mamma, Aino. För det mesta talar dom om Antero men under några sekunder talar de om hurdan Aino var som mamma när Karita var liten.

(Figur 3. Karita vill bilda familj vare sig Antero vill eller inte i filmen Varasto)

Rölli ja kultainen avain

Rölli ja kultainen avain är en fartfylld barnfilm. Filmen Handlar om Röllis uppväxt och hans vänskap med den lilla trollflickan Juurakko. Juurakko och Rölli hamnar mitt i ett äventyr där det handlar om att rädda Röllibyn från den elaka cirkusdirektören som vill bränna ner byn och samla askan som blir till guld. De får hjälp av andra figurer och vänner från Röllibyn. Juurakko berättar om sin plan för att rädda Röllibyn för andra kvinnor och flickor varav en av dem är den namngivna Sähinä, även Röllis stora kärlek.

(Figur 4. Sähinä, en ung Rölli och den elaka cirkusdirektören i filmen Rölli ja kultainen avain)

21 tapaa pilata avioliitto

21 tapaa pilata avioliitto är en komedi. Huvudpersonen Sanna tror att äktenskap i allmänhet är onaturligt. Hon skriver en avhandling om ämnet och intervjuar 21 par om deras syn på äktenskap. Själv är hon singel och gör en klar skillnad på vänskapsrelationer och sexrelationer. Sannas goda vän Ainos enda mål i livet är att hitta en man och bilda familj. Mot sin vilja blir Sanna förälskad under filmens gång och märker att kärlek och äktenskap kan i själva verket vara väldigt givande med rätt person. Kvinnorna talar givetvis sinsemellan väldigt mycket om män, men i ett par scener talar de om hur Sanna ska gå vidare med sin avhandling och om äktenskap i allmänhet.

(Figur 5. Aino tror inte på äktenskap i filmen 21 tapaa pilata avioliitto)

Där vi en gång gått

Där vi en gång gått är ett persondrama och en historisk skildring. Filmen utspelar sig under flere decennier i Helsingfors före och efter inbördeskriget. En stor del av handlingen kretsar kring den excentriska Lucie som tillhör överklassen men förälskar sig i en ung fotbollsstjärna från arbetarklassen. Lucie kämpar mellan att bete sig och tänka som den överklassflicka hon är och sin dragning till Allu och arbetarklassen. I en scen diskuterar Lucie och hennes väninna Mickie om en gemensam bekants livssituation och hur deras bekanta blivit "avelskor".

(Figur 6. Lucie försöker bryta sig loss från det hon förväntas vara i filmen Där vi en gång gått)

Puhdistus

Puhdistus är ett drama som knyter ihop både nutid och historia. Gamla Aliide bor i det nyligen självständiga Estland. En kväll hittar hon en ung flicka, Zara, som är på rymmen från den ryska maffian som håller Zara som en sexslav. Det visar sig senare att Zara är Aliides systems barnbarn. Aliide har inte mera kontakt med sin syster. Filmen nystar upp Aliides och systems relation när de var unga under den ryska invasionen i Estland. Aliide som ung är hopplöst förälskad i sin systems man, Hans. Hans tvingas att gömma sig och Aliide försvarar och skyddar honom från den ryska polisen till den grad att hon själv våldtas och skadas. Filmens huvudkaraktärer är nästan alla kvinnor, och i flere scener pratar de bl.a. om framtiden och deras plan för att skydda varandra och ljugga för den ryska polisen.

(Figur 7. En ung Aliide är hopplöst förälskad i sin systers man i filmen Puhdistus)

8-Pallo

8-Pallo är ett kriminaldrama baserad på boken *Elävien Kirjoihin* av Marko Kivi. Pike är en ung, ensamstående mamma som nyligen blivit frigiven från fängelset. Hon har bakom sig en period av narkotikamissbruk och önskar börja sitt liv på nytt. Hennes före detta pojkvän, den kriminella Lalli, kommer tillbaka in i hennes liv och drar med sig allt det Pike lovat lämna bakom sig. Polisen Kaske gör allt i sin makt för att hjälpa Pike hålla sig på fötter och få Lalli ur vägen. I en av scenerna hjälper Pike sin misshandlade granne Riikka och får även kontakt med grannen Tiina som hjälper Pike med Pikes lilla dotter.

(Figur 8. Pike vill börja om sitt liv, fri från narkotika i filmen 8-pallo)

Hella W

Hella W är ett filmporträtt och drama över Hella Wuolijoki. Filmen handlar om Hella och hennes liv ända från tiden när Finland blev självständigt fram till 1940- talet. Hella gjorde under sin livstid många framgångsrika affärer i Europa, skrev de berömda teaterstyckena om Niskavuoren naiset och hade kamratliga relationer till Ryssland. Filmen tar fasta på hur Hella döms för landsförräderi då STAPO (statspolisen, idag säkerhetspolisen) ansåg henne vara en rysk spion. Hellas närmaste person och något av en bundsförvant är hennes dotter, Vappu. De diskuterar allt från situationen på hemgården till Hellas fängelsetid och Rysslands framtid.

(Figur 9. Hella blir dömd för landsförräderi i filmen *Hella W*.)

Iron Sky

Iron Sky är en science fiction komedi som handlar om en grupp nazister som flyr till månen efter att de förlorat kriget 1945. På månen bygger de en stor rymdflotta för att återvända och erövra världen år 2018. Några nazister åker i förväg till jorden för att bl.a. skaffa fram ett mobilbatteri för att kunna färdigställa rymdflottan. Förenta staternas president och assistent får nys om nazisterna och använder det som propaganda för att få presidenten återvald. Både presidenten och dennes assistent är kvinnor och diskuterar bl.a. presidentens krigsstrategier.

(Figur 10. Nazisterna från månen kommer för att erövra jorden i filmen Iron Sky)

5.2 Statistik från Finlands filmstiftelse

Tabellen nedan är en sammanställning över varje films kostnad, box office -vinst samt stödsumman från Finlands filmstiftelse. Statistiken är utplockad från års statistiken som publiceras varje år av Finlands filmstiftelse (jfr Finlands filmstiftelse 2011-2013). Statistiken är nödvändig för att räkna ut de genomsnittstal jag går närmare in på i kapitel 6.

Film	Kostnad	Box office -vinst	Stöd från FFS
21 tapaa pilata avioliitto	3 998 046 €	3 791 747 €	595 000 €
Rölli ja kultainen avain	1 757 270 €	1 708 082 €	700 000 €
Leijonasydän	1 500 000 €	1 939 771 €	750 000 €
Vuonna -85	1 600 000 €	1 514 359 €	800 000 €
Tumman veden päällä	1 492 000 €	794 979 €	660 000 €
Juoppohullun päiväkirja	1 312 000 €	731 950 €	500 000 €
8-pallo	1 300 000 €	587 565 €	650 000 €
Ella ja kaverit	1 200 000 €	480 245 €	400 000 €
Kaappari	1 600 000 €	423 690 €	550 000 €

Ella ja kaverit 2- Paterock	1 230 000 €	359 678 €	450 000 €
Risto Rappääjä ja viileä Venla	1 586 000 €	2 514 570 €	650 000 €
Tie pohjoiseen	848 000 €	2 439 071 €	370 000 €
Puhdistus	2 400 000 €	1 865 961 €	630 000 €
Iron sky	7 500 000 €	1 713 314 €	800 000 €
Varasto	748 000 €	1 614 364 €	340 000 €
Niko 2- lentäjävel- jekset	7 350 000 €	1 384 148 €	800 000 €
Härmä	1 670 000 €	1 336 425 €	750 000 €
Nightmare- paina- jainen merellä	459 529 €	1 042 768 €	200 000 €
Vuosaari	1 660 000 €	891 879 €	700 000 €
Vares- Kaidan tien kulkijat	1 400 000 €	874 895 €	375 000 €
Vares- Pahan Suu- delma	1 400 000 €	1 837 805 €	400 000 €
Le Havre	3 850 000 €	1 003 341 €	750 000 €
Vares- Sukkanau- hakäärme	675 000 €	807 693 €	
Hella W	1 730 000 €	696 753 €	800 000 €
Pussikaljaelokuva	1 152 065 €	725 906 €	550 000 €
Vares- Huhtikuun tytöt	675 000 €	697 603 €	
Veijarit	1 552 000 €	666 784 €	590 000 €
Napapiirin sankarit	1 700 000 €	2 984 405 €	660 000 €
Rare exports	1 948 000 €	399 364 €	720 000 €
Där vi en gång gått	475 000 €	391 470 €	200 000 €

(Tabell 1. Statistik över utvalda filmer enligt Finlands filmstiftelse) (jfr Finlands filmstiftelse, 2011-2013)

6 RESULTAT

I detta kapitel tittar jag på resultatet av min analys och gör uträkningar på basis av statistiken för att kunna jämföra filmerna med varandra. Jag funderar också över vilka slutsatser man kan dra.

6.1 Filmernas resultat efter Bechdel testet och deras K/I-tal

Efter att ha tittat igenom 30 stycken finländska filmer från 2011-2013 kan jag konstatera att 9 utav 30 stycken filmer klarar Bechdel testet. Detta betyder att 30 % av filmerna passerar alla tre kriterier medan 70 % uppfyller inga eller högst två av Bechdel testets tre kriterier.

Följande filmer uppfyllde alla tre kriterier:

8-Pallo	✓
21 tapaa pilata avioliitto	✓
Där vi en gång gått	✓
Hella W	✓
Iron Sky	✓
Nightmare-Painajainen merellä	✓
Puhdistus	✓
Rölli ja kultainen avain	✓
Varasto	✓

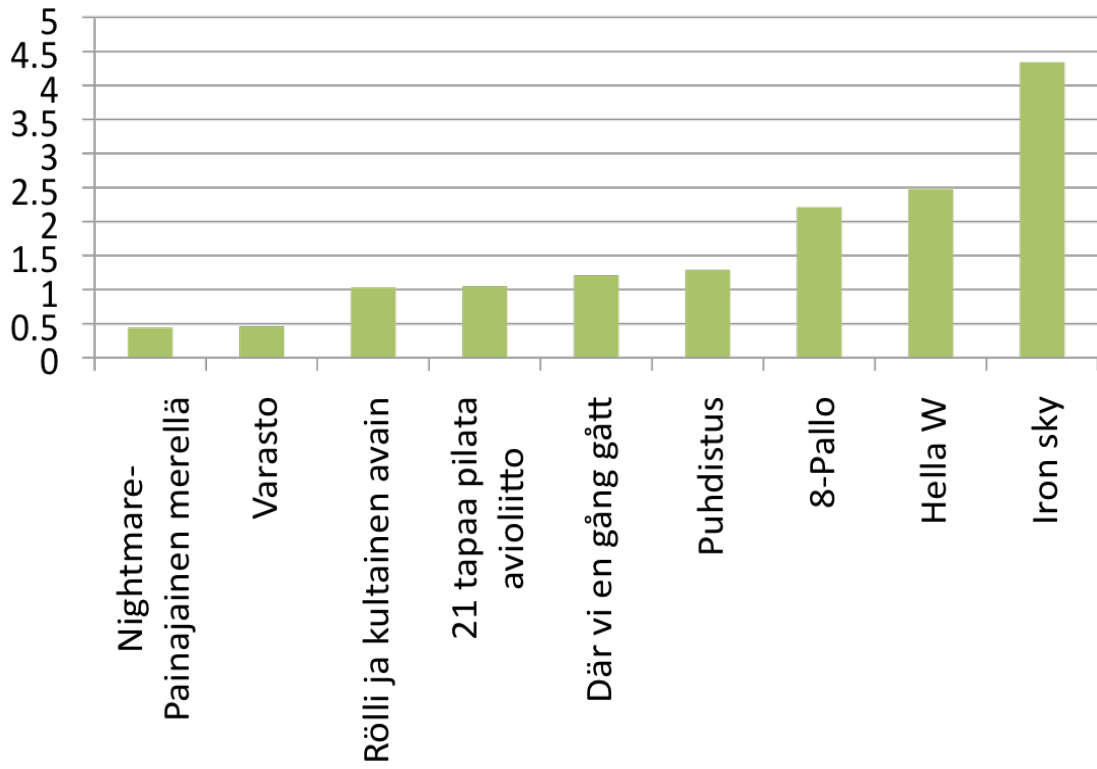
Följande filmer klarade inte Bechdel testet:

Ella ja Kaverit	x
Ella ja Kaverit 2- Paterock	x
Härmä	x
Juoppohullun Päiväkirja	x
Kaappari	x
Le Havre	x

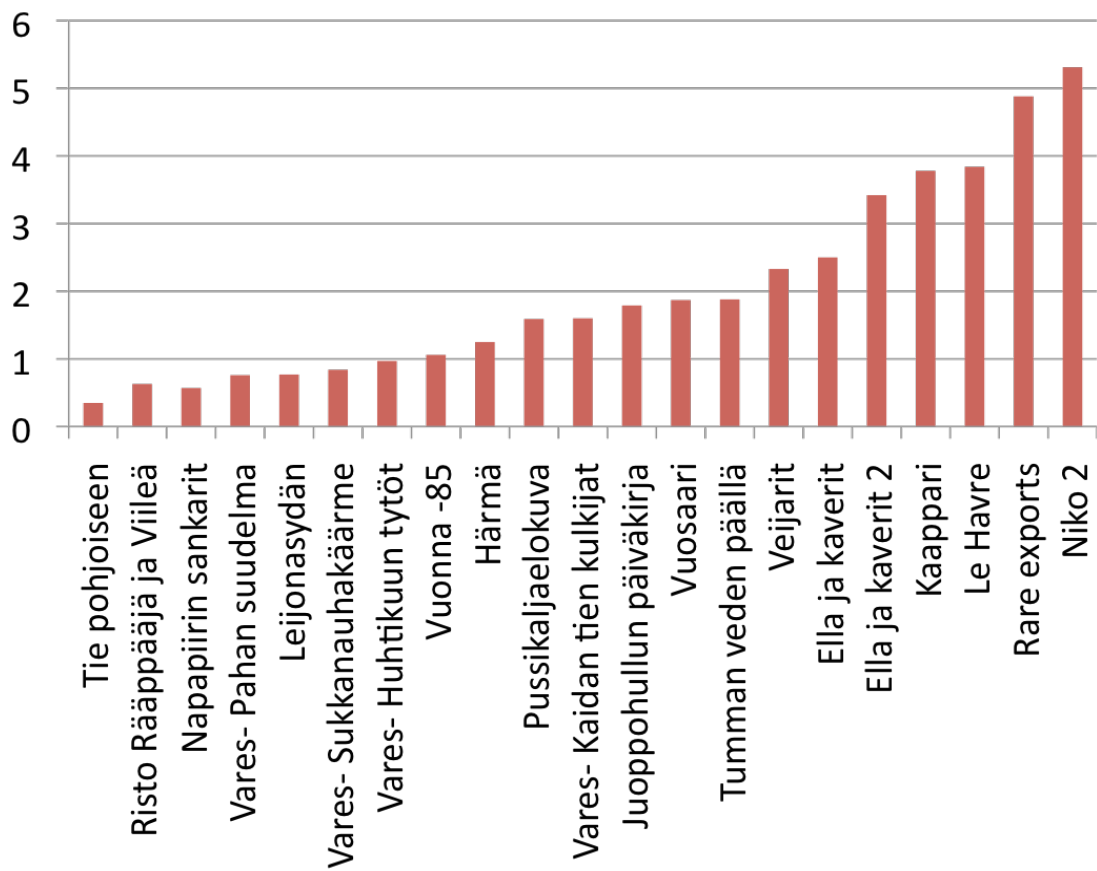
Leijonasydän	x
Napapiirin sankarit	x
Niko 2- Lentäjaveljekset	x
Pussikaljaelokuva	x
Rare Exports	x
Risto Rappääjä ja Viileä Venla	x
Tie Pohjoiseen	x
Tumman veden päällä	x
Vares- Huhtikuun tytöt	x
Vares- Kaidan tien kulkijat	x
Vares- Pahan suudelma	x
Vares- Sukkanauhakäärme	x
Veijarit	x
Vuonna -85	x
Vuosaari	x

Jag räknar ut ett K/I- tal för samtliga filmer för att jämföra ifall det är mer kostnadseffektivt att producera filmer med fler prominenta kvinnoroller, d.v.s. sådana filmer som uppfyller Bechdel testets tre kriterier. Det visade sig att medianen av K/I talet för de filmer som klarade testet var *lägre* än de K/I talet för de filmer som inte klarade testet. Detta betyder att enligt denna analys är det mer kostnadseffektivt att producera filmer med starka kvinnoroller.

Tabellerna nedan illustrerar samtliga filmers K/I tal

(Tabell 2. K/I tal för de filmer som klarat Bechdel testet)

(Tabell 3. K/I tal för de filmer som ej klarat Bechdel testet)

Medianen för K/I talet bland de filmer som klarat Bechdel testet var 1,21 jämfört med 1,60 för de filmer som ej klarat testet.

Från tabellen kan vi se att t.ex. *Nightmare - Painajainen merellä* fått ett väldigt lågt K/I tal på 0,44. Det betyder att filmen varit väldigt kostnadseffektiv, eller m.a.o. fått en bra kapitalavkastning. Sagda films kostnad har uppgetts vara 459 529 € och dess box office resultat uppgick till 1 042 768 €.

Av de övriga filmerna kan vi konstatera att *Niko 2- lentäjän veljekset* haft ett väldigt högt K/I tal. Kostnaden för filmen uppgick till 7 350 000 €. Box office inkomsten uppges vara 1 384 148 €. *Niko 2* är en animerad barnfilm som handlar om den flygande renen Niko som mot sin vilja får en styvlillebror, Joni. Joni blir kidnappad och Niko ger sig ut på äventyr för att rädda sin lillebror. Den enda kvinnan i filmen är Nikos mamma.

Till skillnad från resultatet i USA har själva kostnaderna för filmerna inte påverkats märkbart av ifall de klarar Bechdel testet eller ej. Medianbudgeten för de filmer som inte klarade testet var 1 500 000 €. För de filmer som klarade testet var medianbudgeten 1 757 000 €. Medianbudgeten ligger alltså väldigt nära varandra. I USA däremot var medianbudgeten för filmer som klarat testet upp till 35 % lägre. Även detta kan vara en direkt påverkan av att i den amerikanska analysen undersökte man upp till 1 615 st. filmer medan jag själv analyserade 30 st. Samtidigt var det endast 9 stycken filmer av 30 som klarade testet, och därmed är det svårt att säga ifall nämnda median för dessa filmer är realistisk.

Däremot finns en tydlig relation mellan filmens avkastning och Bechdel testet. Analysen visar klart och tydligt att trots att man inte kan säga att det direkt är ”billigare” att göra filmer med starka kvinnokarakterer så är det helt klart mer lönsamt i form av avkastning. Det lönar sig rent ekonomiskt att göra filmer som klarar Bechdel testet.

Å andra sidan visade det sig intressant nog att Finska filmstiftelsen stöder filmer som inte klarar Bechdel testet. I genomsnitt har de filmer som klarat testet fått 546 111 € i stödpengar jämfört med 601 310 € till de som ej klarat testet. Man kan alltså säga att filmer med starka kvinnokarakteren får 9 % mindre stödpengar från Finlands filmstiftel-

se än de filmer som inte klarar Bechdel testet och alltså inte har minst två kvinnor som aktivt skulle föra filmens handling framåt.

Svaren på min frågeställning i korthet blir alltså följande:

1. Vad är förhållandet mellan kostnader och framträdande kvinnliga karaktärer i 30 av de tre senaste årens mest sedda finländska filmer?

Filmernas kostnad påverkas ej enligt min analys av framträdande kvinnokaraktärer. Skillnaden på kostnaderna mellan de filmer som klarade testet och de som ej gjorde de var så liten att man inte kan dra någon slutsats om att budgetarna skulle påverkas av prominenta kvinnokaraktärer.

2. Genererar filmen en större ekonomisk vinst i relation till budgeten ifall den använder sig av framträdande kvinnliga karaktärer jämfört med de filmer som ej godkänns på basis av Bechdel testets kriterier?

Ja. Mina uträkningar tyder på att filmen får en högre avkastning ifall den klarar Bechdel testet och är alltså därmed ekonomiskt mera lönsam.

6.2 Slutsats

När man tittar närmare på resultatet av min forskning kan man konstatera att det finns en tydlig snedfördelning mellan hur respektive kön representeras på film. I 70 % av fallen är det mannen och mannens historia filmen handlar om. Kvinnan bidrar inte till att aktivt föra fram handlingen i dessa filmer.

Analysen som gjorts i USA av fivethirtyeight.com pekar på samma trend. I den analysen klarade dock 53 % av filmerna av testet. Det betydligt högre resultatet än mina 30 % kan delvis förklaras med att även materialet varit betydligt bredare. Jag anser trots det att man kan urskilja en viss trend: det görs väldigt få filmer i Finland där kvinnor i filmen aktivt för handlingen framåt.

I vissa fall passerar filmerna testet med ytterst liten marginal. I t.ex. *21 tapaa pilata avioliitto* där Sanna och Aino talar om äktenskap leder diskussionen ändå i slutändan till män, och i filmen *Varasto* talar mor och dotter om mannen Antero som gjort Karita gravid och därmed kommer de in på spåret om Ainos mammaroll. I båda exemplen intar

alltså kvinnorna en väldigt stereotypisk roll trots att filmen klarar Bechdel testet enligt kriterierna. I filmen *Där vi en gång gått* för Lucie och Mickis en diskussion om hemmafruar som inte ger speciellt mycket till själva historien förutom att kanske ytterligare ge ett karaktärsdrag åt Lucie.

Min forskning förstärker det som Laura Mulvey menar med *The male gaze*. Filmerna som inte klarade Bechdel testet har i samtliga fall regisserats av män. I så gott som alla fall är det mannens historia som berättas. Diskuterbart är filmen *Vuosaari* som, trots att den inte klarade testet, berättade flere olika personers historier och inkluderade minst en kvinnas historia. Även om biopubliken består av båda könen är filmerna gjorda för män. Kvinnorna i filmerna har porträtterats enligt hur mannen ser kvinnan. I t.ex. *Tie pohjoiseen*, som var en stor box office -succé, spelar kvinnan absolut ingen roll. Huvudpersonernas historia skulle se ut på samma sätt och filmen skulle utspela sig på samma sätt även om de få kvinnliga karaktärerna skulle tas bort.

Man kan konstatera, utgående från mina uträkningar, att det rent ekonomiskt lönar sig att producera filmer där kvinnliga karaktärer får komma fram. Ca 33 % av filmerna som klarade Bechdel testet har gått med vinst jämfört med ca 23 % av filmerna som inte klarade testet. Detta är en direkt påverkan av att filmer som klarar Bechdel testet får betydligt högre tittarsiffror och därmed betydligt högre box office -intäkter. Om vi tittar på medianen av tittarsiffrorna upptäcker vi att det är 180 349 tittare som sett de filmer som klarar testet jämfört med endast 88 859 tittare för de filmer som ej klarar testet.

Robert G. Friedman, som är en av styrelseordförande i Lionsgate, menar i sin artikel *Motion Picture Marketing* (Friedman 1992, s. 305) att en stor del av biografbesökarna är kvinnor och att det också oftast är kvinnor som väljer vilken film de ska se på om de går på bio tillsammans med en man. Detta kan vara en förklaring till varför filmer med starka och flera kvinnokaraktärer också har högre tittarsiffror. Kvinnor identifierar sig hellre med andra kvinnor och vill se starka kvinnor i huvudrollerna. Ett tecken på det är den enorma succé filmer som t.ex. *Twilight* och *The Hunger Games* gjort världen över. Båda handlar om en flicka och berättar historien ur en flickas synpunkt.

Enligt statistik från Finlands filmstiftelse från år 2013 är det de facto kvinnor som är majoriteten av biobesökarna i Finland. Enligt undersökningen är 56 % av biobesökarna kvinnor. Den typiska biobesökaren är alltså en kvinna i åldern 25-34 år (jfr. Parametra

2013, s. 7). Detta kan förklara den succé filmer såsom *21 tapaa pilata avioliittoa* haft här i Finland. Filmen sågs sammanlagt av 403 085 biobesökare.

7 DISKUSSION OCH REFLEKTION

Det är väsentligt att minnas att denna undersökning inte svarade på frågan ifall en enskild film är ”feministisk” eller ej. Vad jag ville visa med min analys är att det tydligt finns en trend där det görs väldigt få filmer med prominenta kvinnliga karaktärer. Det är alltså inte meningen att plocka ut enskilda filmer och fall utan istället försöka se helheten. En film är inte dålig eller en dålig investering bara för att filmen inte har kvinnliga karaktärer. Det är dock intressant att se att det fortfarande finns en så tydlig skillnad på hur män och kvinnor porträtteras på film idag, även i ett så jämställt land som Finland. Jag vill lyfta fram den snedfördelning som de facto existerar.

Litteraturen som jag använde hjälpte mig på många sätt att förstå varför filmindustrin ser ut som den gör och vad det kan bero på att det är så få filmer som klarar Bechdel testet. Det är väsentligt ändå att minnas att man bör vara kritisk inställd även mot litteraturen eftersom den har en tendens att generalisera såväl filmer som den typiska filmåskådaren. Alla är individer och världsbilder kan vara formade på olika sätt.

Jag är nöjd med att jag använde mig av både en kvalitativ och en kvantitativ forskningsmetod. På det sättet fick jag inte svar på bara vad utan även på hur och varför.

Det skulle vara intressant att fortsätta med att analysera ett större antal filmer. Dels för att se om siffrorna påverkas av antalet filmer men även för att se om det skett någon förändring åt endera hållet genom åren, eller om det vissa år gjorts mer filmer om och med kvinnor. Som jag nämnt tidigare i min uppsats kan jag såhär i efterhand tycka att 30 stycken filmer var på gränsen till för få för att få fram riktigt valida resultat. Trots det tyckte jag mig nog kunna skönja ett mönster och det är ändå det som varit syftet med uppsatsen från första början. Jag formade en helhetsbild av kvinnors representation inom filmindustrin i Finland och utifrån det kunde jag dra slutsatser.

Jag skulle även vara väldigt intresserad av att undersöka Finlands filmstiftelses fördelning av stödpengar i lite större skala. Sannolikheten är att ju fler filmer jag skulle analysera ur det perspektivet desto större skulle skillnaden på summan bli mellan de filmer

som klarar Bechdel testet och de som inte gör det. Det skulle vara väldigt intressant att höra även hur Filmstiftelsen förhåller sig till det hela.

Produktionsbolagens syfte med att göra film är allt som oftast att göra vinst. Sällan gör man i slut ändan film av *enbart* artistiska skäl eller *enbart* kulturella skäl. Det ultimata är att göra en film som genererar pengar. Det är förståeligt att ekonomin styr och ekonomin blir ett maktmedel i sig. Av den orsaken kan det vara intressant att ta i beaktande alla de faktorer som påverkar en films ekonomi åt endera hållet. I det här fallet är det tydligt att fler kvinnor i filmer och fler filmer om kvinnor har en efterfrågan, i alla fall om man krasst tittar på box office -resultaten.

Visst kan jag hålla med om att Bechdel testet inte på något sätt är vattentät. Det finns många brister med testet vilket jag märkte när jag analyserade filmerna. Flera av filmerna klarade testet trots att kvinnokaraktererna var få eller väldigt stereotypiska. Testet är dock enligt mig intressant och ett sätt att peka på den tydliga skillnaden som finns över hur mycket tid mannen och hans historia får på den vita duken jämfört med kvinnan. Vi kan även tänka på Bechdel testet tvärtom, d.v.s. hur många filmer har två namngivna män som talar med varandra om annat än kvinnor. Jag vågar påstå, utan desto större empiriska fakta, att största delen av filmerna som produceras i Finland inte har något problem att klara ett sådant test.

Jag vill poängtera att filmer som klarar Bechdel testet inte på något sätt kan anses vara bättre eller sämre än de filmer som inte klarar det. Alla historier har ett värde, såväl kvinnors som män. T.ex. filmen *Miesten vuoro* som enbart behandlar mäns historier och känslor är en mycket betydande film och dokumentär och borde ingalunda *inte* ha producerats eftersom det inte klarar Bechdel testet.

För att vi ska nå ett så jämlikt samhälle som möjligt behövs det mångfacetterade historier och skildringar av både kvinnor och män, flickor och pojkar, invandrare, handikappade, sexuella minoriteter och andra grupper som bidrar till ett samhälle. Att göra filmer som berättar dessa historier är att medge att dessa grupper existerar och är värda att existera och lyftas fram. Vi kan inte fokusera på en enda grupp och en enda norm. Det bidrar till att omgivningen blir ännu mera styrd av normer och stereotyper vilket leder till ojämlikhet.

Jag ser själv en klar och tydlig fördel med att producera fler filmer med prominenta kvinnokarakterer. Inte bara ur ett samhälleligt och kulturellt perspektiv utan helt klart också ur ett ekonomiskt perspektiv.

KÄLLOR

Litteratur:

Bechdel, Alison. 2008. The Essential Dykes to Watch Out For, Boston: Houghton Mifflin Harcourt. 416 s.

Berger, John. 1972. Ways of Seeing, Harmondsworth: Penguin. 176 s.

Doane, Mary Ann. 1991. Femmes Fatales: Feminism, Film Theory, Psychoanalysis, New York: Routledge. 312 s.

Faludi, Susan. 1992. Backlash: The Undeclared War Against Women, London: Chatto and Windus. 552 s.

Freud, Sigmund. 1997. Sexuality and the Psychology of Love, New York: Simon and Schuster. 224 s.

Friedman, Robert G. 1992. Motion Picture Marketing. I: J.E Squire, red. The Movie Business Book, New York: Fireside. 432 s.

Gauntlett, David. 2002. Media, Gender and Identity: An Introduction, London: Routledge. 290 s.

Gentile, Mary. 1985. Film Feminisms: Theory and Practice, Westport, Connecticut: Greenwood press. 182 s.

Haskell, Molly. 1973. From Reverence to Rape: The Treatment of Women in the Movies, New York: Holt, Rinehart and Winston. 425 s.

Haskell Molly. 1976. Rape fantasy: The 2000-year old misunderstanding, Los Angeles: MS. Magazine.

Humm, Maggie. 1997. Feminism and Film, Edinburgh: Edinburgh UP. 246 s.

Illich, Ivan. 1985. Genus: Bidrag till en historisk kritik av jämlikheten, Stockholm: Liber Förlag. 186 s.

Lindholm, Marika. 1991. Swedish Feminism 1835-1945: A conservative revolution. Journal of Historical Sociology vol.4 No.2.

Mulvey, Laura. 1975. Visual Plesures in Narrative Cinema i Braudy, Leo och Cohen, Marshall (red.) 1999. Film Theory and Criticism. New York: Oxford UP, 833-844 s.

Nilson, Maria. 2010. Från Gossip Girl till Harry Potter: Genusperspektiv på ungdomslitteratur, Lund: BTJ Förlag. 188 s.

Rosen, Marjorie. 1973. Popcorn Venus: Women, Movies and the American dream, New York: Coward, McCann & Geoghegan. 416 s.

Rosenberg, Tiina. 2002. Queerfeministisk Agenda, Stockholm: Atlas. 210 s.

Van Zoonen, Leisbet. 2003. Feminist Media Studies, London: Sage. 173 s.

Elektroniska källor:

Bechdel, Alison. 2013

Tillgänglig: <http://dykestowatchoutfor.com/testy>

Hämtad: 9.3.2015

Berge. 2013.

Tillgänglig: <http://www.politism.se/agneta-berge/har-har-ni-glastaket/>

Hämtad: 20.4.2015

Burke, Eleanor. 2003

Tillgänglig: <http://www.screenonline.org.uk/people/id/566978/>

Hämtad: 27.4.2015

Dockterman. 2103

Tillgänglig: <http://entertainment.time.com/2014/01/03/movies-with-strong-female-roles-make-more-money/>

Hämtad: 27.4.2015

Eriksson, Bengt. 2015

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kvantitativ-metod>

Hämtad: 17.4.2015

Finlands filmstiftelse. 2011-2013

Tillgänglig: <http://ses.fi/tilastot-ja-tutkimukset/vuositolastot/>

Hämtad: 20.4.2015

Fivethirtyeight.com. 2014.

Tillgänglig: <http://fivethirtyeight.com/features/the-dollar-and-cents-case-against-hollywoods-exclusion-of-women>

Hämtad: 2.3.2015

McBride, Carter. 2015.

Tillgänglig: http://www.ehow.com/how_6398870_calculate-cost_to_income-ratio.html

Hämtad: 6.3.2015

Nationalencyklopedin. 2015.

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/feminism>

Hämtad: 20.4.2015

Nationalencyklopedin. 2015.

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/genus>

Hämtad: 20.4.2015

Parametra. 2013.

Tillgänglig: http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Kotimaisen_elokuvan_yleisoet_2013.pdf

Hämtad: 17.4.2015

Petterson & Sarhimaa. 2013.

Tillgänglig: <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1384327828010>

Hämtad 20.4.2015

Sarkeesian, Anita. 2009.

Tillgänglig: <http://www.feministfrequency.com/2009/12/the-bechdel-test-for-women-in-movies>

Hämtad: 17.4.2015

Sveriges Television (SVT). 2013.

Tillgänglig: <http://www.svt.se/kultur/film/jamstalldhetsmarkning-for-film-lanseras-i-sverige>

Hämtad: 2.3.2015

The American Heritage Dictionary. 2015.

Tillgänglig: <https://www.ahdictionary.com/word/search.html?q=box+office&submit.x=0&submit.y=0>

Hämtad: 27.4.2015

The Bechdel Test Movie List. 2015

Tillgänglig: <http://bechdeltest.com>

Hämtad: 12.3.2015

Yle Turku. 2009

Tillgänglig: http://yle.fi/uutiset/hella_wuolijoesta_tekeilla_elokuva/907548

Hämtad: 12.3.2015

Filmkällor:

8-pallo (2013) reg. *Aku Louhimies*. *Blind spot productions (Fiktion, DVD)*

21 tapaa pilata avioliitto (2013) reg. *Johanna Vuoksenmaa*. *Dionysos Film (Fiktion, DVD)*

Där vi en gång gått (2011) reg. *Peter Lindholm*. *Helsinki-filmi (Fiktion, DVD)*

Ella ja kaverit (2013) *reg. Taneli Mustonen. Snapper Films (Fiktion, DVD)*

Ella ja kaverit 2- Paterock (2013) *reg. Marko Mäkisalo. Snapper Films (Fiktion, DVD)*

Hella W (2011) *reg. Juha Wuolijoki. Snapper Films (Fiktion, DVD)*

Härmä (2012) *reg. JP Siili. Yellow Film & TV (Fiktion, DVD)*

Iron Sky (2012) *reg. Timo Vuorensuola. Blind Spot Productions (Fiktion, DVD)*

Juoppuhullun päiväkirja (2013) *reg. Lauri Maijala. Dictator Films (Fiktion, DVD)*

Kaappari (2013) *reg. Aleksi Mäkelä. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Le Havre (2011) *reg. Aki Kaurismäki. Sputnik (Fiktion, DVD)*

Leijonasydän (2013) *reg. Dome Karukoski. Helsinki-filmi. (Fiktion, DVD)*

Napapiirin sankarit (2011) *reg. Dome Karukoski- Helsinki-filmi (Fiktion, DVD)*

Nightmare- Painajainen merellä (2012) *reg. Marko Äijö. Fremantle Media (Fiktion, DVD)*

Niko 2- lentäjän poika (2012) *reg. Kari Juusonen. Animaker (Fiktion, DVD)*

Puhdistus (2012) *reg. Antti Jokinen. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Pussikaljaelokuva (2011) *reg. Ville Jankeri. Kinotar (Fiktion, DVD)*

Rare Exports (2011) *reg. Jalmari Helander. Cinet (Fiktion, DVD)*

Risto Räppääjä ja viileä Venla (2012) *reg. Mari rantasila. Kinotar (Fiktion, DVD)*

Rölli ja kultainen avain (2013) *reg. Taavi Vartia. Matila Röhr Productions (Fiktion, DVD)*

Tie pohjoiseen (2012) *reg. Mika Kaurismäki. Marianna Films (Fiktion, DVD)*

Tumman veden päällä (2013) *reg. Peter Franzén. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Varasto (2012) *reg. Taru Mäkelä. Kinosto (Fiktion, DVD)*

Vares- Huhtikuun tytöt (2011) *reg. Lauri Törhönen. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Vares- Kaidan tien kulkijat (2012) *reg. Anders Engström. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Vares- Pahan suudelma (2011) *reg. Anders Engström. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Vares- Sukkanauhakäärme (2011) *reg. Lauri Törhönen. Solar Films (Fiktion, DVD)*

Veijarit (2011) *reg. Lauri Nurkse. Bronson Club (Fiktion, DVD)*

Vuonna 85 (2013) *reg. Timo Koivusalo. Artista Films (Fiktion, DVD)*

Vuosaari (2012) *reg. Aku Louhimies. First Floor Productions (Fiktion, DVD)*

